

Volhouden dus (Duitsland zou immers de oorlog winnen) – en volhouden met geforceerd optimisme. 'Kameraden, hebt geduld en uithoudingsvermogen', betoogde Meyer op 21 juni tegen de leden van zijn Politieke Raad, 'en laat u niet imponeren. Wij zullen winnen!'¹

Absurde grootspraak was dat.

Enkele weken tevoren had een vooraanstaande fascist, drs. W. Haighton, de spijker op de kop geslagen toen hij er in de brief waarmee hij als lid van Nationaal Front bedankte, Meyer op wees dat deze bij zijn beleid 'steeds op twee gedachten gehinkt (had), enerzijds wilde u de steun en de medewerking der bezettingsautoriteiten behouden' (vandaar de pro-Duitse uitlatingen die voor de bezetter niet ver genoeg gingen) 'en anderzijds wilde u . . . dingen naar de gunst der massa' (vandaar de anti-Duitse die voor de massa niet fel genoeg waren). 'Zo zakte u tussen twee stoelen. De anti-Duitse massa kreeg u niet mee, want die zat in de Unie en moest van u als antisemiet niets hebben, de gunst van de Duitse autoriteiten verspeelde u.'²

Met die analyse (en ze vergde waarlijk niet zoveel scherpzinnigheid) hield Meyer geen rekening: hij zette door – en stevende daarmee recht op zijn grootste politieke blunder af.

Nederlandse Unie

In ons vorige deel verlieten wij de Unie op het moment waarop zij binnenskamers een levensgevaarlijke crisis doorstaan had: het Driemanschap was bijna uiteengevallen, ja Einthoven en de Quay hadden de leiding formeel al neergelegd toen de breuk tussen hen en Homan onder de krachtige aandrang van de gewestelijke en stedelijke secretarissen gelijmd was: dezen hadden er op gewezen dat een uiteenvallen van het Driemanschap het uiteenvallen van de Unie zou betekenen. De crisis had Einthoven sterk aangegrepen; hij had zich begin februari op medisch advies in Breukelen teruggetrokken. Als lid van het Driemanschap bleef hij formeel medeverantwoordelijk voor het te voeren beleid; in werkelijkheid liet hij dat beleid langs zich heen gaan: hij nam er nauwelijks kennis van, het weekblad *De Unie* liet hij ongelezen. In feite werd de Nederlandse Unie na de crisis dus uitsluitend door Homan en de Quay geleid; zij assumeerden zich twee nieuwe dagelijkse

¹ Nationaal Front, Politieke Raad: Notulen, 21 juni 1941 (archief Arnold Meyer, 186). ² Brief, 28 mei 1941, van W. Haighton aan A. Meyer, aangehaald in A. Meyer: *Alles voor het vaderland*, p. 250-51.